

Turstier og kulturminneløyper på Øvre Eiker

Det understrekes at dette utkastet kun er ment som grunnlag for en-videre diskusjon om skilting av kulturmiljøer og tilrettelegging av turløyper i kommunen.

Det videre arbeidet må skje i samarbeid med lokalkjente, og det endelige valget av traseer må avklares med grunneiere og andre berørte parter.

**Øvre Eiker Kulturminneråd,
november 2012**

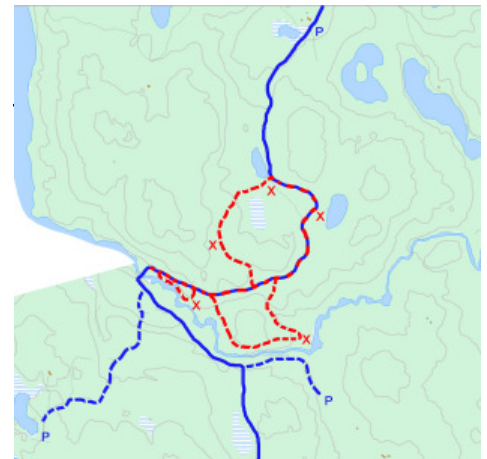
1. Loesmoen Elvepark med Hagaøya

Elvestien på Loesmoen er opparbeidet med spillemidler og tilrettelagt for ferdsel med rullestol, barnevogn etc. De siste årene har det også vært brøytet om vinteren. Stien fortsetter inn i Nedre Eiker til Mjøndalen. Loesmoen Vel og Kulturminnerådet har samarbeidet om oppsetting av ialt 8 kulturminnetavler, som forteller historien om dette området. Langt tilbake har det vært bosetning knyttet til fiske og tømmerfløting og bygging av tradisjonelle elvebåter. På 1900-tallet ble Loesmoen et kjerneområde både for boligbygging og industrietablering, og i dag har området flere industribedrifter med en lang og interessant historie. Lengden på selve elvestien er ca. 2,7 km. I tillegg kommer 1,3 km med stier på Tjuvøya og 2 km på Hagaøya.

2. Skarragruvene

Dette regnes som ett av de best bevarte gruveområde som Kongsberg Sølvverk på slutten av 1700-tallet drev i utkanten av sitt område. Den blåmerkede Siddisstien går gjennom området og sammenfaller delvis med den merkede rundløypa. Ved å følge denne kommer en forbi de fleste av gruvene og skjerpene og begge de to stollmunningene, hustufter og hestevandringer, samt pukkverket med den hunder meter lange vannrenna og soluret med inskripsjonene, som alltid har vært Skarragruvenes varemerke. Det er satt opp 5 kulturminnetavler som forteller historien om gruveområdet. Rundløypa er på ca. 2,7 km. Fra nærmeste parkering ved Kolbergsetra er det ca 0,7 km, fra Svarttjenn 1 km og fra Bygningsbakk på Løkenveien 1,3 km.

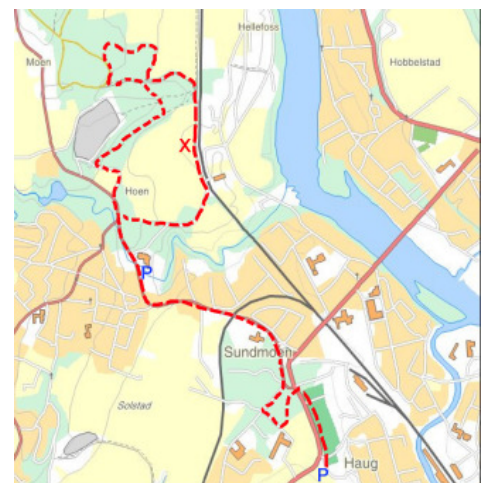
3. Kverk-Hellefoss

Kverk var ett av de viktigste tømmerhengslene i Drammenselva, og det er fortsatt godt synlige rester etter virksomheten der. Den gamle fløterstua er satt i stand med informasjon om historien rundt hengslet og fløtingen i vassdraget, og elever ved Rosthaug VGS har merket og tilrettelagt en sti langs elva ned til Hellefossen, der det også er satt opp ei tavle med historisk informasjon. Denne løypa ble gjennomført som kulturminnetur i forbindelse med Hokksund By- og laksefestival i 2011. Lengden er ca 4 km.

4. Hoensmarka jernaldersti

Rett ved Eikertun ble det for noen år siden gjort et oppsiktsvekkende funn av en jernalderboplass med 11 langhus. Herfra kan en følge bilveien opp til Eiker Mølle og inn i Hoensmarka, til dels på eldgamle hulveier. Det er satt opp kulturminnetavle ved stedet der Hoen-skatten ble funnet, og herfra kan en fortsette forbi en boplass fra steinalderen, en stor enkeltgravhaug og en felt med 9 mindre gravhauger. Fra Haug kirke via Eikertun til Mølla er det ca. 2 km, mens rundturen i Hoensmarka har en lengde på ca. 3 km.

5. Hoenselva, fra Kattsund til Svendseløkka

Røren grendeutvalg har planer om å tilrettelegge en sti langs elva fra Kattsund opp til friområdet på Svendseløkka. Stien vil gå forbi Hoen-gårdene, med en rik historie knyttet både til førhistorisk tid, mølledrift i middelalderen og deretter en omfattende sagbruksvirksomhet. Her lå også Øvre Eiker Elektrisitetsværks første kraftstasjon, mens planene om cellulosefabrikk måtte skrinlegges på grunn av lokal motstand. Langs elva har det også vært stampemøller, teglverk og pukkverk for Nøstetangen glassverk og går dessuten rett forbi stedet der dikteren Jonas Lie ble født. Andre personligheter med tilknytning til området er bl.a. eidsvoldsmannen Christopher Hoen, stortingspresident Falsen og konsul Arnemann, som startet Drammens første dampsg. Lengden på stien er ca. 2,3 km.

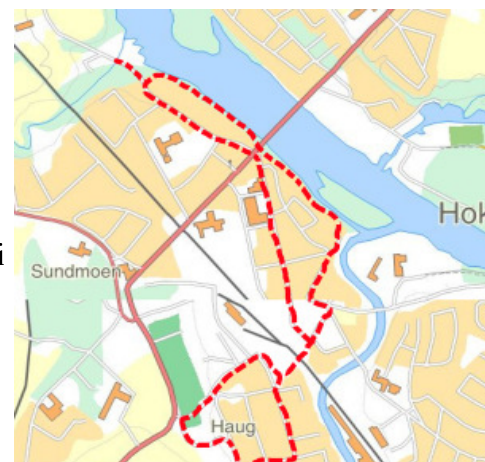
6. Kobberveien Ormåsen-Røren

Fra Bergsgruvene ved Ormåsen kan en følge den kjøreveien som på midten av 1800-tallet ble bygd for å frakte kobbermalmen ned til Ekers Kobberværks nye smeltehytte ved Hyttefossen i Hoenselva. Underveis kommer en forbi Rørengårdene samt Kolabånn, et sted som antagelig har vært brukt til kullbrenning og kanskje opplagsplass for kull ved verket. Samlet lengde er ca. 7 km.

7. Sentrumsvandring: Sundbakken

En kan ta utgangspunkt i det gamle sundstedet der kongevein krysset Drammenselva ved hjelp av ferje. Rett ved lå det også et teglverk. En kan følge elvebredden ned til Nøstetangen, der landets første glassverk lå i perioden 1741-77, men hvor det også var annen industrivirksomhet i denne perioden. Her lå også det gamle Storhengslet i Drammenselva. En kan også ta en runde oppom Haug kirke, som har vært Eikers hovedkirke i snart tusen år. I sentrum ser en både eksempler på den eldste bebyggelsen som vokste fram rundt jernbanestasjonen fra slutten av 1800-tallet, via bolighus og forretningsgårder fra ulike perioder på 1900-tallet og fram til bygninger fra nyeste tid, med Hokksund ungdomsskole (2012) som siste tilskudd. Samlet lengde på en slik rundtur er ca. 4,2 km.

8. Sentrumsvandring Gamle-Hokksund

Dette var det opprinnelige tettstedet Hokksund, og fortsatt er en god del av den gamle bebyggelsen fra 1700-og 1800-tallet bevart. Den er nå regulert til bevaring. Hovedtyngden ligger langs Storgata, som går fra Sorenskrivergården ved brua opp til det gamle sundstedet, der trafikken langs kongeveien mellom Drammen og Kongsberg krysset elva på ferje. Herfra kan en ta en runde på friområdet Risøra, som imidlertid står under vann når det er flom i elva. Foruten ferjetrafikken har Hokksund en lang historie som administrasjonssentrum og samferdselsknutepunkt, med vertshus og landhandlere, håndverk og småindustri, samt ekserserplass på Lerbergmoen, som nå er bygd ut som boligfelt. Samlet lengde er ca. 2,2 km.

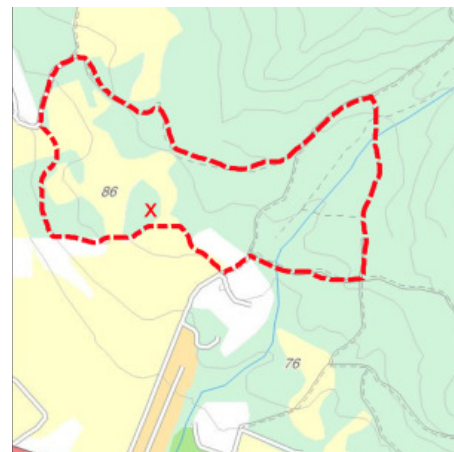
9. Dyngje og Vendelborg

Fra rundturen i Gamle-Hokksund (tur 8) kan en fortsette gjennom den gamle bebyggelsen i Dyngje, som også er regulert til bevaring. Dette er et gammelt boligområde knyttet til laksefiske og tømmerfløting, men også med bygninger der det har vært landhandel og vertshus. En kan fortsette opp til Vendelborg, et stedsnavn som muligens kan ha tilknytning til et forhistorisk borganlegg. I historisk tid var dette et viktig sagbrukssted, med egen bruksskole. Turen kan avsluttes ved Hellefossen, der en har god utsikt mot papirfabrikken, som med en historie tilbake til 1884 er en av landets desidert eldste. Herfra kan en fortsette langs elva opp til Kverk hengsle (se tur 3). Samlet lengde på stien gjennom Dyngje og Vendelborg er ca. 1,5 km.

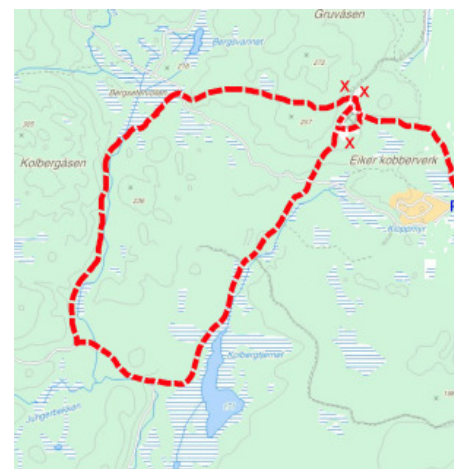
10. Harakollen og Hobbelstadåsen

Dette er et område med flere jernaldergravfelt, hvorav en gravhaug er merket med kulturminnetavle. I nærheten av disse gravfeltene er det spor etter gamle gårdstun som seinere er flyttet ned på sletta nedenfor åsen. Det er også registrert tufter etter tre husmannsplasser, og områdene rundt disse skal bli friområder når det bygges ut nytt boligfelt i Harakollen. En rundtur i området ble gjennomført av Eiker Historielag og Drammens og Oplands Turistforening i 2007 og har en lengde på ca. 2,7 km.

11. Bergsgruvene

Bergsgruvene, som ligger like nordvest for tettstedet Ormåsen, var muligens i drift alt på 1600-tallet og ble på 1700-tallet drevet av Kongsberg Sølvverk. De synlige sporene etter virksomheten stammer imidlertid fra 1800-tallet, da området var en del av Ekers Kobberværk. I tillegg til skjerp og gruver kan en se flere hustufter samt fundamentet til dampmaskinen, og den gamle stigerboligen er bevart som hytte. Kulturminnerådet har satt opp tre tavler i selve gruveområdet. Herfra kan en ta en runde over Gruveåsen, der det også ligger skjerp, ned til Nyseterlia med et stort navneberg og tilbake via Hyttevollen, der en kan finne slaggrester etter smeltehytta som en gang sto der. Samlet lengde på turen er ca. 6 km.

12. Gamleveien til Bingen: Skotselv-Friderichsminde

Den gamle hovedveien fra Skotselv til Bingen fulgte den såkalte Tregata, et navn som skyldtes at det var lagt trekavler i et myrområde slik at hester kunne gå der med lass. Her er det også gravd fram en gammel brønn, som antagelig ble brukt til vanning av hestene ved Hassel jernverk. Den gamle veitraseen kan delvis følges via gårdene Hære, med en stor jernaldergravhaug, og Lobben til Friderichsminde Isenkramfabrik ved Stensrudfossen. Veien er registrert av "Na-Ku-Hel"-gruppa i Skotselv. Deler av veien går over dyrket mark og kan derfor bare gås etter at kornet er høstet inn. Samlet lengde en vei er ca. 5 km.

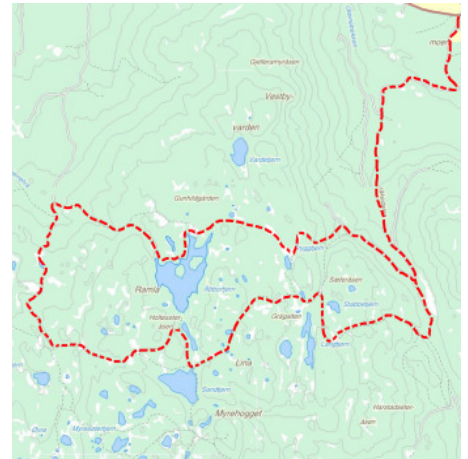
13. Skjelbreddalen

Dette var seter under den adelige setegården Skjelbred, som omkring 1620 tilhørte Hartvig Huitfeldt, og nettopp “Hartvig Huitfeldts setter” er ett av de stedene på Eiker som først nevnes i forbindelse med gruvedrift. Den gamle ferdselsveien mellom gården og setra går gjennom et område der det har vært en rekke gamle boplasser, hvorav enkelte fortsatt står. Ved å fortsette forbi skjerpene i Skjelbreddalen kommer en inn til Skarragruvene (se tur 2). Lengden er ca. 7 km.

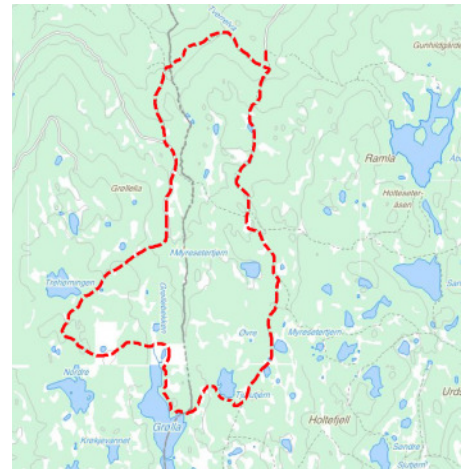
14. Fra Ristvetsetra til Vestbysetra

Den gamle seterveien for gårdene Ristvet og Vestby fulgte antagelig delvis samme trase som dagens skogsbilvei opp Bråkedalen, men en del steder er det også mulig å følge den gamle ferdselsveien. Innenfor Hafella møter en seterveien fra gårdene Li, Holte og Myre, og en kan følge stien over Holtefjell forbi Lisetra, Holtesetra og Myresetra til Vestbysetra. Tilbake kan en gå om Åbbortjenn, med den gamle stein- og torvdemning som gjennom 200 år brukt til å regulere vannkraften til Hassel jernverk. Runden fra Ristvetsetra til Vestbysetra har en lengde på ca. 10 km. I tillegg kommer eventuelt en strekning på 4 km ned til bygda ved Vestbygårdene.

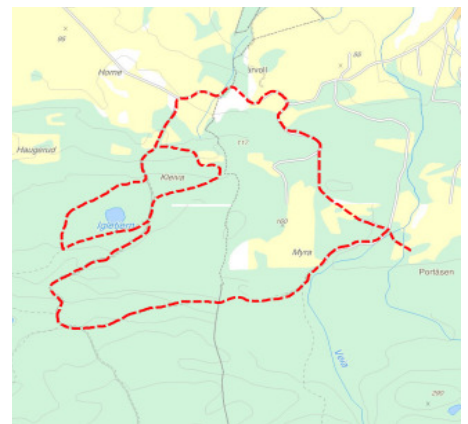
15. Grølla og Holtefjellgruvene

Fra den blåmerkede stien over Holtefjell (tur 55) kan en ta en avstikker til skogsvannet Grølla, med den store stein- og torvdemningen som var en viktig del av vannreguleringen i Bingsvassdraget. Demningen har en historie tilbake til slutten av 1600-tallet, og navnet Grølla skal stamme fra jernverkseier Johan Groll. En kan også ta en avstikker til det kjente landmerket Grøllafurua. Deretter kan en fortsette langs nordenden av Grølla, med en langstrakt demning som hindrer at det oppdemte vannet flommer ut i et myrområde. Herfra er det bare noen hundre meter til Holtefjellgruvene, som ble drevet av Kongsberg Sølvverk på slutten av 1700-tallet. Herfra kan en gå tilbake til Vestbysetra på stier og veier forbi vannet Trehjørningen og langs Grøllabekken. Samlet lengde er ca. 9 km.

16. Husmannsplasser på Horne

Med utgangspunkt i kulturstiene rundt Portåsen på Nedre Eiker, kan en også følge stier som går forbi rester etter de gamle husmannsplassene under Horne på Øvre Eiker. En rundtur som også går ned til gårdene Horne og Korvald og opp til skogsleet har en lengde på ca. 6 km.

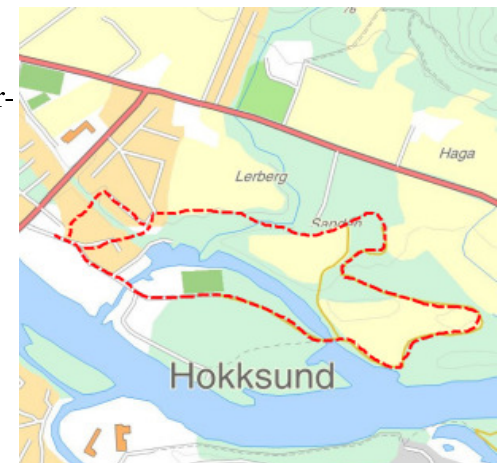
17. Skotselv

Løypa er etablert av Skotselv grendeutvalg i samarbeid med Kulturminnerådet og skal åpnes sommeren 2012. Den tar for seg Hassel Jernverks historie, med Düvelgården, masovnen og administrasjonsboligen på Daler, men også historien bak sagbruk, brøtning og tømmerfløting, samt den moderne storindustrien med Skotselv Cellulosefabrik og annen industri som har formet tettstedet. Lengden er ca. 3 km.

18. Raset

Med utgangspunkt i Sorensrkivergården i Hokksund kan en ta en rundtur på området som ble rammet av det store leirraset i 1910. Fortsatt bærer terrenget preg av denne dramatiske hendelsen. En kommer også forbi stedet der dampbåtene som trafikkerte strekningen Drammen-Hokksund hadde brygge, og en kan ta avstikkere til gamle ferdselsveier i Sandendalen og Fettadalen. Lengden er ca. 3 km.

19. Strandajordet

Strandajordet, som i dag er en idrettspark, var tidligere tømmeromt for Vestfos Cellulosefabrik, og fortsatt finnes spor etter den gamle tømmertrafikken på Vestfosselva, som opprinnelig ble drevet med hester, seinere med motoriserte slepebåter etter "finsk system". Her lå også husmannsplassene Stranda og Strandajordet, som kanskje er identisk med middelaldergården Spitalsjordet. En har også utsikt over elva til Støa, som var et knutepunkt i båttrafikken og magasintransporten til Kongsberg Sølvverk. Det er opparbeidet sti med lengde ca. 1,5 km.

20. Fosshaugen

Dette gamle boligområdet, som er regulert til bevaring, binder sammen Fossesholm Herregård og kulturaktivitetene rundt Vestfos Cellulosefabrik. Det består i hovedsak av bolighus fra slutten av 1800-tallet, som i større eller mindre grad er ombygd og påbygd i løpet av 1900-tallet. Det knytter seg mye historikk til flere av disse husene, og på hjørnet av Fabrikk-gata og Storgata ligger flere forretningsgårder som har hatt og fortsatt har en sentral plass i Vestfossens historie. En kommer også forbi den gamle Bruksskolen og den "nye" Vestfossen skole fra 1913, som i 1960 ble sentralskole, samt Vestfossen kapell. Stien har en lengde på 1,8 km.

21. Vestfossen

En runde i Vestfossen sentrum kan ta for seg tettstedshistorien, fra middelalderens møllebruk, via de privilegerte sagbrukene og Christian IVs smeltehytte fram til den moderne treforedlingsindustrien. Underveis plasseres flere verneverdige bygninger, fra den store Halvorsethgården til det lille bolighuset på Madseberget, samt jernbanestasjonen, den gamle kretsskolen i Storgata, parken med den karakteristiske paviljongen og den vesle Rådstua, som var både brannstasjon og arrestlokale. Lengden er ca. 1,2 km.

22. Rudsåsen

Dette er et helt spesielt kulturlandskap med rike funn fra både jernalder, middelalder og nyere tid. Dette omfatter kullgroper og kullmiler, et bostelle og tre hellere som har vært brukt som boplass i jernalderen. Det er også rester etter gården Flårud og tufter etter flere husmannsplasser. Området kan besøkes med utgangspunkt i Dunserudhagen, eller en kan gå fra Drabu sentrum. En rundtur på selve området har en lengde på ca. 2,5 km, mens det er ca. 2 km å gå fra sentrum hver vei.

23. Hakavik

Dette skogrike området ved Eikeren kom tidlig med i tømmerhandelen, og gårdene her var i flere hundre år leilendingsbruk under Fossesholm. I nyere tid er stedet kjent for Hakavik Kraftstasjon, som ble bygd omkring 1920 for å forsyne jernbanen med elektrisitet. Den står på listen over NVEs verneverdige anlegg knyttet til kraftproduksjon. En kan også se rørledningen, demninger og andre kulturminner knyttet til kraftverket. Dessuten er det spor etter den gamle sagbruksdriften, samt gamle hustufter. En runtur fra Eikeren opp til Øksne er på ca. 12 km.

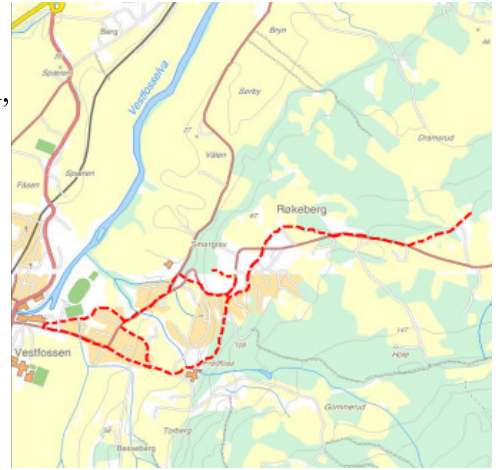
24. Bollerud

Her planlegger Bollerud grendeutvalg i samarbeid med Kulturminnerådet ei løype som går forbi et felt med tre gravhauger fra jernalderen, samt flere husmannsplasser. Lengden er ca. 2,2 km. Løypa kan kombineres med turer til bygdeborgen på Gunhildruskansen eller langs den gamle ferdselsveien til Rånsetrene.

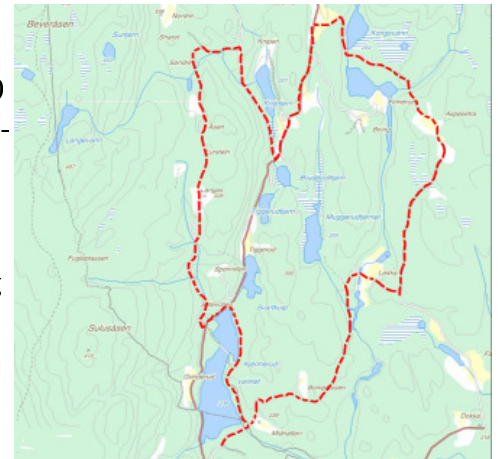
25. Røkeberg og Vesle-Sverige

Fra sentrum av Vestfossen kan en følge den gamle ferdselsveien mot Røkeberg, forbi eldre og nyere bebyggelse opp til Sandholt Mek. Verksted, som er en av kommunens eldste industribedrifter. Her lå tidligere Torberg teglverk. Her delte den gamle hovedveien seg, slik at en gikk opp Røkebergbakkene, mens en annen gikk via Fredfoss (tidligere Ekers Papirfabrikk) gjennom det såkalte Vesle-Sverige. Veien møtes igjen ved gamle Røkeberg skole. Herfra kan en ta en kort avstikker til jernaldergravfeltet som ligger like bak nye Røkeberg skole. Herfra fortsetter to ulike ferdselsveier over Hornebygda til Mjøndalen (se tur 61 og 62). Fra Fredfoss tilbake til Vestfossen kan en følge Fredfossgata/Fabrikkgata, som ble anlagt omkring 1920, med arbeiderboliger for Fredfoss Uldvarefabrikk.

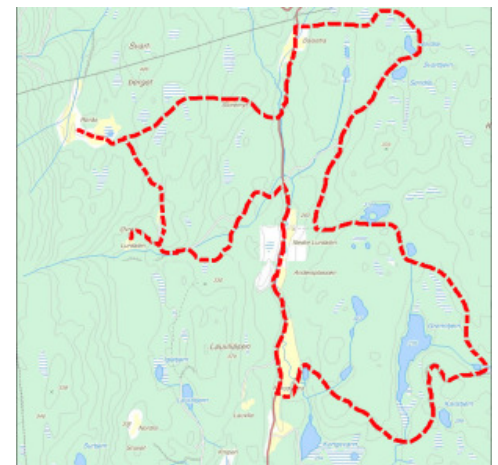
26. Kjennerudvannet og Nedre Lurdalen

Med utgangspunkt i badeplassen ved Kjennerudvannet, kan en gå langs østsiden av vannet, med spor etter gruvedriften fra perioden omkring 1900 (Royalberg Copper Mines Ltd.), til den gamle stollen ved Byggmesterplassen i nordenden av vannet, der Kongsberg Sølvverk drev på 1700-tallet. Her kan en fortsette over åsen forbi flere gamle boplasser og ned i dalen igjen ved Brudevollen, deretter tilbake til Kjennerudvannet via en rekke gamle plasser og løkkebruk, blant annet Grønnli, Aspesetra, Kronløkka og Midnatten. Turen ble gjennomført av Eiker Historielag og Drammens og Oplands Turistforening i 2009. Samlet lengde er ca. 12 km.

27. Øvre Lurdalen

Fra Nyrudsetra kan en følge Lurdalsveien nordover forbi flere gamle boplasser, deretter opp åsen til plassene Øvre Lurdalen og Rørås og deretter tilbake til bilveien via Storemyr. Fra Daleseter på grensa mot Flesberg kommune kan en gå via plassen Svarvesdalen til Svarttjenn og rundt Grøntjenn tilbake til Nyrudsetra. Samlet lengde er ca. 14 km.

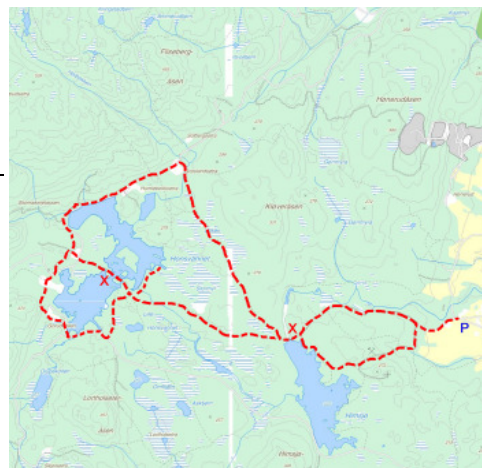
28. Gammel ferdselsvei ved Kofstad

Dette er en gammel ferdselsvei som har gått fra gården Skogen ved den gamle kongeveien via Kofstadgårdene til Skraperud og antagelig videre til gårdene på Åssida. Veien er foreløpig kartlagt fra Skogen til Kofstad, en strekning på ca. 1,2 km.

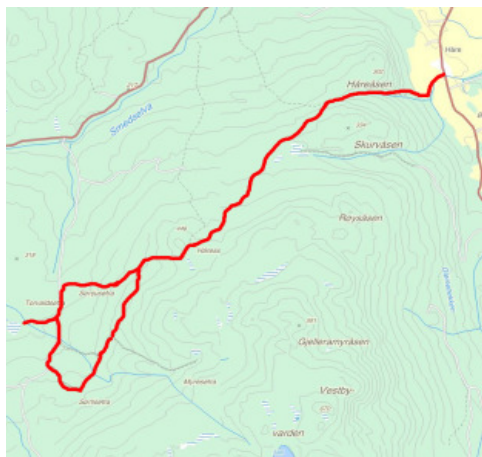
29. Hoensvannet

På denne rundturen kommer en forbi både gamle skjerp på Himsjøkollen og den store Himsjødammen fra 1771, en av de mektigste stein-og torv-demningene på Eiker. Også ved Hoensvannet og Hoensvannsløken er det kulturminner fra den gamle vassdragsreguleringen. Rundt selve Hoensvannet er det en rekke gamle setervoller og husmannsplasser. Det var skole på Gorovollen og Hoensvannshotellet er et kapittel av Eikers turisthistorie. Tilbake til Himsjø kan en gå forbi Storemyr, der det var omfattende torvutvinning. Turen ble gjennomført av Eiker Historielag og Drammens og Oplands Turistforening i 2011. Lengden er ca. 12 km.

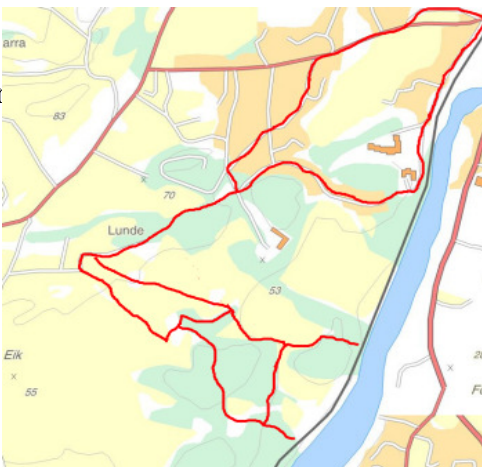
30. Til Sønju setergrend

Fra Håre i Bingen kan en følge den gamle seterveien over over Håreåsen til ei setergrend som består av Håresetra, Sønjustetra, Torvaldsetra, Haugsetra og Sørlisetra. Turen kan eventuelt kombineres med ander seterveier (se tur 14). Lengden er ca. 9 km.

31. Lundeskauen

Med utgangspunkt i Vestfossen sentrum, kan en ta veien forbi Granløkka, med de gamle funksjonærboligene fra Vestfos Cellulosefabrik og spor etter Eker Dampsag, over Smellhaugen og opp til Lundegårdene. Herfra kan en ta en runde forbi felt med jernaldergraver, samt tufter etter husmannsplasser fra nyere tid. Turen er planlagt som samarbeidstur mellom Eiker Historielag og Drammens og Oplands Turistforening i 2012.

32. Fiskumelva

Kultursti langs Fiskumelva ble etablert for flere år siden på strekningen fra Karlsvang ned til Fiskum gamle kirke. En kommer forbi Fiskum meieri og rester av Fiskum teglverk. Stien kan eventuelt forlenges via Anfinnshølen opp til Dunserud, der det i 2009 ble avdekket 11.000 år gammel steinalderboplass. Her er en også rett ved Dunserud skysstasjon, som lå ved den gamle kongeveien (se tur 41). Sanket lengde er ca. 1,8 km.

33. Gunhildrudskansen

Den enkleste veien opp til skansen er å følge skogsbilveien fra Gunhildrudgårdene, som går opp på nordsiden av borgen. Alternativt kan en bruke en sti som går opp lenger sør, eller en kan kombinere dette og få en rundtur på ca. 5 km.

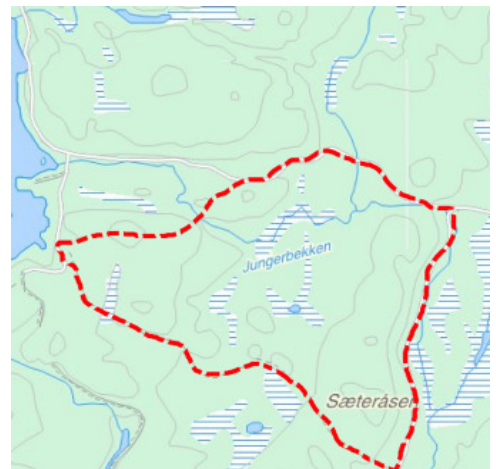
34. Brekkeborgen

Fra Brekkegårdene ved Eikeren kan en følge gamle ferdselsveier opp åsen, forbi den gamle setervollen Tørjersetra og ned til bygdeborgen. Et alternativ i lettere terreng kan være å gå fra Såsen-Hagatjennveien via Brekkekjenn. I begge tilfeller er lengden ca. 2,5 km hver vei.

35. Bygdeborgene ved Junger

De tre borgene sør for Junger ligger samlet på et lite område rett ved Jungerveien- fra sørenden av Junger er det mindre enn 1 km hver vei. Eventuelt kan en kombinere dette med en rundtur langs Jungerbekken og tilbake over Seteråsen, en rund på ca. 5 km.

36. Bygdeborgen på Høgåsen

Denne borgen kan nås med utgangspunkt fra Nyseterlia, Himsjø eller Spærensetra. Fra hvert av disse stedene er det en tur på ca. 3 km hver vei.

37. Myreslottet

Myreslottet er en av de lettest tilgjengelige bygdeborgene på Eiker. Hvis en parkerer nær travbanen på Hoensvannsveien, kommer en også forbi en gammel steinsetting, som kan være en førhistorisk kultplass, samt tufter etter en husmannsplass. Det er blåmerket sti opp til borgen. Lengden er ca 1 km hver vei.

38. Murfjell

Bygdeborgen på Murfjellkollen kan besøkes med utgangspunkt i Bakke kirke. Herfra er det godt synlige veier og stier, med bratt stigning det siste stykket. Lengden er ca. 3,5 km hver vei.

39. Ullelandsborgen

Denne borgen skiller seg ut ved at den ligger nærmere sentrum av bygda enn de øvrige bygdeborgene på Eiker. Fra Bakke kirke eller Hærebrusand idrettsanlegg er det få minutters gange til borgen, som ligger på framsiden av Ullandsåsen ned mot Drammenselva. For å få en runde, er det mulig å følge en annen sti tilbake til Hærebrusand. Samlet lengde er ca. 3 km.

40. Slottet

Det går sti fra Borge skole (grendehus) opp til borgen på Ristvetkollen., med forholdsvis bratt stigning det siste stykket. Lengden er ca. 1.5 km hver vei.

41. Sølvveien

Dette er et samarbeidsprosjekt med Nedre Eiker, og løypa ble lansert i Kulturminneåret 2009. Den følger i store trekk den gamle riksveien, men gjør også avstikkere fra denne. I Øvre Eiker går den fra kommunegrensa på Horgen via Lerberg til Sørenskrivergården med Nøstetangen glassmuseum, forbi gamle Milestein skole, bebyggelsen ved Fiskebru og Berg gård til Vestfossen og Fossesholm, deretter via Sundhaugen til Darbu og videre langs Gamleveien med kulturminner som Dunserud skysstasjon og Smedbrua. Løypa er beskrevet på lokalhistoriewiki.no, men beskrivelsen kan gjøres mer detaljert. Underveis krysser eller tangerer den mange andre langdistanseløyper og en rekke lokale løyper. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 22 km.

42. Jernverksveien Eidsfos-Hassel

Med Eidsfoss som utgangspunkt kan en sykle øangs Eikeren til Vestfossen og Fossesholm, videre langs Aasveien over Semsmoen, den gamle bebyggelsen på Skotsmoen, Motorhistorisk Senter på Burud, Bakke kirke og Skotselv, med sporene etter Hassel jernverk rundt Düvelgården (se tur 17). Videre kan en fortsette forbi Sansouci til Hassel gruver. Løypa kan eventuelt forlenges inn i Modum, til Buskerud og Blaafarveværket. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 28 km.

43. Fløtningsveien Stenberg-Bergsjø

Kulturminnetavlene langs Drammenselva forteller historien om Stenberg hengsle, Loesmoen og Nøstetangen. Deretter fortsetter løypa gjennom Hokksund sentrum og videre gjennom Gamle-Hokksund og Dynge. Deretter følger den i størst mulig grad den gamle veitraseen mot Modum (som biskop Jens Nilssøn brukte i 1595)., gjerne med en avstikker ned til Kverk-hengslet. Fra kommunegrensa kan den forlenges til Kongshengslet ved Åmot eller til Bergsjø-hengslet ved Geithus. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 17 km.

44. Kraftverksveien Hakavik-Labro

Fra Hakavik Kraftstasjon kan en sykle på vestsiden av Eikeren til Sundhaugen, med den verneverdige turistrestauranten. En fortsetter langs Fiskumvannet og videre langs Åssidaveien inn i Sandsvær, i størst mulig grad langs den gamle traseen som Jens Nilssøn brukte i 1595. Løypa kan forlenges til museet ved Labro. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 18 km.

45. De små gleders vei i Bingen

“De små gleders vei” er nostalgiløypa som brukes av Motorhistorisk Senter på Burud, men disse veiene egner seg også godt for sykkel. Her kan en oppleve det flotte kulturlandskapet i øvre og nedre del av Bingen, samt kutlurminner som Bingen kapell, Sønju skole og restene etter Friderichsminde Isenkramfabrik. En kan ta avstikkere til bygdeborgen Slottet (tur 40) eller til noen av de gamle demningene som fra slutten av 1600-tallet ble bygd for å skaffe sikker vannforsyning til Hassel Jernverk. En kan også fortsette langt inn i Øvre Eikers nabokommuner Flesberg, Sigdal og Modum.

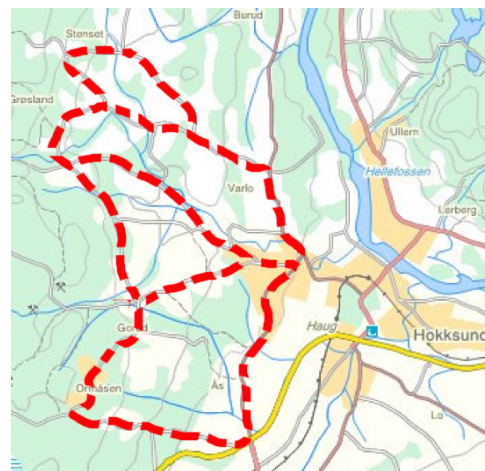
46. Hornebygda

Dette er en populær sykkeltur gjennom flott og variert kulturlandskap preget av jordbruk. Løypa knytter sammen tettstedene Hokksund, Vestfossen og Mjøndalen og kan kombineres med flere andre løyper, som Loesmoen Elvepark (tur 1) og de gamle ferdselsveiene over Horne (tur 61 og 62). Samlert lengde er ca. 14 km.

47. Varlobygda

På disse veiene kan en også oppleve et utstrakt jordbrukslandskap med sykkel. Dette kan også kombineres med turer langs Hoensvannsveien (tur 48) og Jungerveien (tur 49).

48. Hoensvannsveien

Ved å følge skogsbilveien rundt Hoensvannet kombinert med veiene i Varlobygda, vil en oppleve både jordbrukslandskap og skog. Veien går rett forbi rester av kullmiler, gamle setervoller og tufter etter boplasser. Turen kan kombineres med avstikkere til for eksempel Spærensetra og Svartskurden eller inn Nessetra, Rakkestadsetra og Harstadsetra ved foten av Holtefjell. Til fots kan en også ta en avstikker til Myreslottet (tur 37).

49. Jungerveien, med avstikkere til Kolbergsetra og Spærensetra

Jungerveien egner seg godt for sykling. En kommer forbi naturreservatet ved Kolbergtjenn, samt kulturminner som restene av smeltehytta på Hytttevollen og setervoller som Bergsetervollen. Eventuelt kan en ta avstikkere til Spærensetra eller Kolbergsetra og derfra videre til fots inn til Skarragravene (se tur 2). En kan også ta avstikkere til fots til de mange bygdeborgene i området (se tur 35 og 36), eller til Jungercellene. Samlert lengde (uten avstikkerne) er ca. 12 km.

50. Såsen-Hagatjenn

En sykkelturn på skogsbilveien Såsen-Hagatjenn, med avstikkere til Tryttrerdsetra og Fisketjenna, kan være et alternativ til de blåmerkede løypene gjennom dette området (se tur 54). En kommer rett forbi gravene i Krambudalen, og flere gamle setervoller ligger også i nærheten av dette veisystemet. Rett før kommunegrensa til Nedre Eiker ligger demningen som demmer opp Brandalsbekken og leder vannet i dette vassdraget, som har naturlig utløp i Mjøndalen, vestover mot Røkebergstjenna og Fredfoss. En kan også ta korte eller lengre avstikkere til fots, for eksempel til utsiktspunkter som Sirikjerke, Slettfjell og Kyrfjell. Samlert lengde gjennom (uten avstikkerne) er ca. 13 km.

51. Lurdalsveien

Denne lite trafikkerte veien egner seg godt for sykkel. Flere av de gamle setrene og boplassene i Lurdalen ligger rett ved veien, men en kan også bruke sykkel i kombinasjon med kulturminneløypene som går gjennom gruveområdet ved Kjennerudvannet og forbi flere av de gamle boplassene i Lurdalen (se tur 26 og 27). Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 7 km.

52. Løkenveien og Grøntjennsveien

Dette nettet av skogsbilveier mellom Darbu og Lurdalen egner seg godt for sykkel. Veien til Grøntjenn tangerer de to kulturminneløypene i Lurdalen (tur 26 og 27). Løkenveien går forbi det interessante området ved Rudsåsen (tur 22) og fortsetter inn mot Skjelbreddalen (tur 13) og Skarragravene (tur 2). Det er også mulig å ta avstikkere til fots til noen av de gamle boplassene i området. Samlert lengde på Løkenveien og Grøntjennsveien (uten avstikkere) er ca. 9 km.

53. Siddisstien

Denne blåmerkede løypa fra Oslo til Stavanger går gjennom Eiker-bygdene, via Vrangla og Årbogen på Nedre Eiker, forbi Hagatjenn og ned i bygda ved Lerberg. Derfra fortsetter den på bilvei gjennom Hokksund og Røren, opp Kåsaveien til Bermingrud, deretter skiløypatraseen forbi Kølabånn og Bergsgruvene, opp Nyseterlia, ned til Kolbergsetra, forbi Skarragruvane og Skjelbreddalen, så vestover forbi Aspesetra og Kjennerudvannet og inn i Kongberg kommune. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 30 km.

54. Konnerud-Vestfossen

To blåmerkede løyper går fra Konnerud til Vestfossen. Den korteste går via Dammyr, der det er mye interessant historie knyttet til skogsmannen Ellef Dammyr. Den går også rett forbi demningen i Brandalsbekken og de gamle setervollene Svingillen og Nepebråtan til Møllasetra ved Røkebergjtjenna. Den lengste traseen går lenger sør, via Sirikjerke, med mange fine utsiktsplasser. Den går også forbi den gamle gruveområdet i Krambudalen og møter på den nordlige stien ved Røkebergjtjenna. Demningen her er også et interessant kulturminne. Langs de gamle seterstiene ned mot Gommerud og Fredfoss kommer en også forbi flere gamle boplasser og kulturminner. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 6,5 km for den korteste og 9 km for den lengste av løypene.

55. Hoensvannet-Vestbysetra

Den blåmerkede løypa fra Hoensvannshotellet stiger bratt opp til Bjørvannet. I denne åsen var det en rekke gamle husmannsplasser, helt opp til Fjellbu. Både Prestvannet og Bjørvannet er demmet opp av gamle demninger fra 1700-tallet og ved Bjørvannet er det skutt ut en imponerende mengde fjell for å gi elva et nytt løp, slik at vannet rant til Eiker istedenfor til Flesberg. Fra Bjørvannet går stien opp på Holtefjellplatået, forbi Krokjtjenn og langs Grølla til Myresetra til Vestbysetra. Et alternativ er å følge den blåmerkede løypa fra Dalesetra via Hoensetra til Holtefjellcellene og videre til Myresetra. Samlert lengde for hver av de to løypene er ca. 10 km.

56. Midstua-Myresetra

Blåmerket løype fra tømmerhoggerhytta Midstua opp til Hoggtjenn, med demning fra 1700-tallet. Herfra går det bratt opp til Holtefjellplatået, og det er en kort avstikker til Eikers høyeste punkt på Myrehogget. Stien fortsetter til Myresetra, der den møter på den blåmerkede løypa fra Hoensvannet. Samlert lengde er ca. 7 km.

57. Blåmerket løype Vestfossen-Hoensvannet?

Dette er en mulig forlengelse av de blåmerkede løypene fra Konnerud til Vestfossen, slik at disse knyttes til Siddisstien og de blåmerkede løypene på Holtefjell. Fra Vestfossen kan en følge den gamle riksveien til Lundebakken, deretter langs Dørja forbi Christian V og Sophie Magdalenas gruve, via de gamle boplassene ved Lonemarka og danseplassen på Spellemannsberga inn til Skarragruvene. Herfra kan en fortsette via Svendsplassen og Brennåsen til Jungercellene. Denne turen ble gjennomført som tur med Eiker Historielg og Drammens og Oplands Turistforening i 2003. Fra Jungercellene kan en fortsette via Svartskurden og Spærensetra til Hoensvannet. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 18 km.

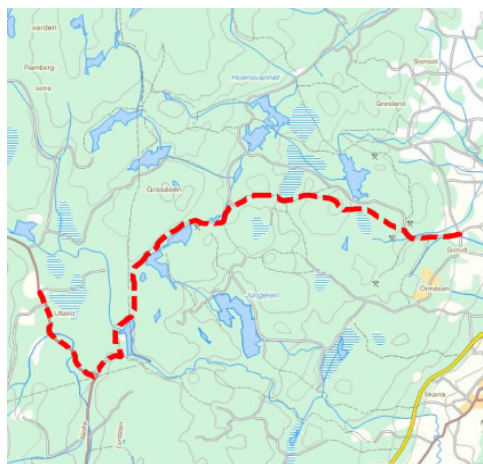
58. Pilegrimsleden

Pilegrimsleden har tanker om ei framtidig løype fra Røldal til Gran på Hadeland, som kan binde pilegrimsstier på Vestlandet sammen med pilegrimsleden til Trondheim. En mulig trasé gjennom Eiker er langs Åssida til Fiskum kirke, der biskop Nils Jenssøn red i 1595. Herfra kan en fortsette langs Fiskumvannet til Vestfossen og langs Vestfosselva til Haug kirke ved Hokksund. Deretter kan en fortsette gjennom Hoensmarka til Burud og Bakke kirke ved Skotselv, og så videre til Nykirke på Modum. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 26 km.

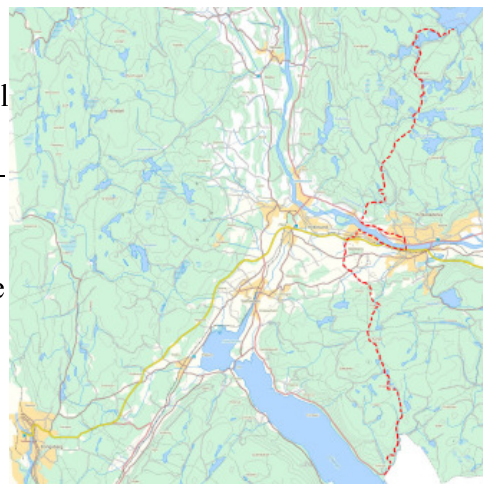
59. Gamle Nummedalsvei

Arbeid pågår med å forsøke å gjenfinne den gamle ferdselsveien til Nummedal, fra Røren og Gorud via Lorthølsetra og Spærensetra til Svartskurden og videre gjennom Kolbergddalen til Dørsjø og Ulland i Svene. Samlert lengde er ca. 14 km.

60. Grenseleden

Veier og stier langs kommunegrensa mellom Øvre- og Nedre Eiker, fra Glitre via Sandungen, Vringen og Steindamtjenn, over Seteråsen og ned til Årbogen, deretter et stykke langs Siddis-stien og ned i bygda ved Temte, kryssing av elva på Mjøndalen bru og opp til Steinberg, der en følger Skistadveien forbi Horne skole, Horne og Korvald til Portåsen, deretter opp til Dammyr og Kyrfjell, og så ned til Fisketjenna, før en passerer gruva ved Blygruvebekken og Trollbrua på vei ned til Eikeren ved Tryterud. Ruta ble gått som 4-dagers tur i forbindelse med kommunejubileet i 2010. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 35 km.

61. Gamle Hornevei

Den gamle hovedveien gjennom Hornebygda, fra Nedbergkollen forbi Horne skole og Stenshorne og Vinsvold, inn i Røkeberg krets ved Skjelsbekk og videre forbi Røkeberg-gårdene og Røkeberg-skolene ned til Sandholt og gjennom Nybyen til Vestfossen sentrum. Denne turen ble gjennomført i samarbeid mellom Eiker Historielag og Drammens og Oplands Yuristforening i 2007. Kulturminnerådet har konkrete planer om å sette opp kulturminnetavler langs stien, i første omgang den delen som ligger i gamle Horne skolekrets. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 5,5 km.

62. Skogsvei Røkeberg-Horne

Gammel ferdselsvei gjennom Hornebygda et stykke sør for den gamle hovedveien. Den gikk forbi mindre gårder og husmannsplasser og krysser flere av de gamle seterveiene som går fra bygda inn til Hornefjellet. Ved Åletjenn er det fine bademuligheter. Veien fortsetter inn i Nedre Eiker, og ender opp som Korvaldveien ned til Mjøndalen sentrum. Det er også mulig med en avstikker til Portåsen. Samlert lengde er ca. 5,5 km.

63. Rideveien langs Eikeren

Gammel ferdselsvei mellom Vestfossen og Eidsfoss. Den skal ha blitt opprustet fra sti til ridevei i forbindelse med ekteskapet mellom Niels Otto Omsted på Fossesholm og Petrinelle Juel på Eidsfos Jernverk og anlagt så bred at de to kunne ri ved siden av hverandre, ifølge tradisjonen. Flere steder er den gamle veitraseen tydelig, og den passerer en rekke gamle boplasser. Det er mange flotte utsikter over Eikeren underveis. En kommer også forbi naturreservatene ved Hamre og Brekke. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 15 km.

64. Den gamle Sandsværveien

Gammel ferdselsvei som er tydelig og lett å følge fra Grosvoll i Sandsvær til Muggerud på Eiker. Fram til 1920-tallet var dette hovedferdselsåren mellom Eiker og Ytre Sandsvær, og Hydrosjefen Sam Eyde skal ha greid å komme fram her med bil. Samlert lengde er ca. 6 km.

65. Pilegrimsstien Hof-Fiskum

En "pilegrimssti" fra Eidsfoss kirke til Fiskum gamle kirke ble gått som en tre-dagerstur av konfirmanter i 2009. Ruta følger bredden av Eikeren fram til Hakavik, forbi en rekke gamle boplasser. Fra Hakavik kraftstasjon fortsetter den opp åsen til demningene og videre via Fossetra og Gunhildrudsetra, der det var trefninger under krigen. Det er også muligheter for avstikkere til Nesfjell på grensen mot Sandsvør, eller til utsiktspunktet Gunhildrudknatten og bygdeborgen Skansen. Ved Råensentrene er det gamle gravminner, antagelig fra førhistorisk tid. Herfra kan en fortsette ned på Åssideveien og følge samme vei fram til Fiskum gamle kirke som biskop Nils Jenssøn reiste i 1595. Samlert lengde gjennom Øvre Eiker er ca. 25 km.

66. Loesmoen fra Sjøsidan

Mange av kulturminnene på sørsiden av Loesmoen er vanskelig tilgjengelige til fots, på grunn av jernbane og motorvei, men med kano/kajakk kan en komme rett forbi ved å følge Loeselva, der biskop Nils Jenssøn ble rodd på sin visitasreise i 1595. Fra Haug kirke kan en fortsette langs Nøsteelva og komme ut i Drammenselva ved Nøstetangen, der landets første glassverk lå. Ved å følge bredden av Drammenselva kommer en forbi de mange kulturminnene som er skiltet i Loesmoen Elvepark, både gamle boplasser og historie knyttet til laksefiske, tømmerfløting og gamle båtbyggertradisjoner. Så lenge det ikke er bruforbindelse til Hagaøya er båt det beste framkomstmiddelet når en skal besøke øya. Ved Stenberg hengsle kan en komme inn i Loeselva igjen. Samlert lengde er ca. 8 km.

67. Fiskumvannet med Dørja

En rundtur på Fiskumvannet går delvis gjennom det kjente fuglereservatet. Ved å ta en avstikker inn i Dørja kommer en til fugletårnet, og en kan også fortsette innover elva forbi den adelige setegården Skjelbred, Dørjabruplassen og inn til den gamle badeplassen i Laugarhølen. Langs bredden av Fiskumvannet finner vi blant annet den gamle skysstasjonen Rudstøa, Fiskum gamle kirke og den adelige setegården Fiskum, den verneverdige turistrestauranten på Sundhaugen og Flesaker kraftstasjon, som var en milepæl i norsk elektrisitetsforsynings historie, foruten en rekke gårder og husmannsplasser med interessant historie. Samlert lengde er ca. 7,5 km. i Fiskumvannet, samt 2,5 km i Dørja

68. Vestfosselva

Vestfosselva kan padles fra Fiskumvannet til utløpet i Drammenselva ved Nøstetangen. Båtene må bæres forbi Vestfossen, men ellers er det mulig å padle hele veien ved normal vannføring. Her kommer en tett innpå mange kulturminner og historiske steder, som dampskipsbrygga på Flesaker, herregårdene Petraborg og Fossesholm, husmannsplasser som Furua, Island og Plomåsen og industribedrifter som Ekers Dampsag og Ekers Bryggeri. Nedre del av elva går gjennom det verneverdige kulturlandskapet Aker-Smørgrav, og i elva er det fortsatt enkelte dopper, som ble brukt i forbindelse med tømmerprammene som trafikkerte elva. En kommer også forbi mineralkildene ved Sørby, kongsgården Sem og Haug kirke, og turen avsluttes der Nøstetangen glassverk lå. Samlert lengde er ca. 9 km.

